

Notitie

Contactpersoon Daan Dekker

Datum 16 januari 2017

Kenmerk N001-1239569XDD-hgm-V03-NL

Addendum Natuurtoets Offem Zuid te Noordwijk

1 Inleiding en aanleiding

In opdracht van de gemeente Noordwijk heeft Tauw in 2012¹ onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de beoogde actualisatie van het bestemmingsplan in een plangebied ten zuidwesten van Noordwijk.

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een oriënterende toetsing aan de Flora- en faunawet, EHS (nu Natuurnetwerk Nederland, NNN) en Natuurbeschermingswet 1998. Hierbij is literatuuronderzoek gecombineerd met een oriënterend veldbezoek, wat een globale effectanalyse van (strikt) beschermde gebieden, flora en fauna in en nabij het plangebied oplevert.

De Flora- en faunawet gaat per 1 januari 2017 over in de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen.

Vooraf in het kader van de soortbescherming (huidige Ffw) zijn er bepaalde veranderingen aanstaande die voor dit project belangrijk kunnen zijn. Een kleine 200 soorten die in de Ffw nog een beschermde status genieten, worden in de Wnb niet meer beschermd. Denk hierbij aan soorten als de rietorchis, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn. Ook zijn er een kleine 100 soorten die nu nog niet beschermd zijn die in de Wnb wel beschermd gaan worden. Denk hierbij aan soorten als de wolf, diverse vlinders en libellen. Ook de tabel 1-soorten in de Ffw waar een vrijstellingsregeling voor is bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals dit voornemen, worden in de Wnb op dezelfde wijze als alle andere soorten beschermd. Denk hierbij aan algemene soorten als de gewone pad, bruine kikker, konijn, egel en vos. Provincie Zuid Holland heeft voor alle algemeen beschermde soorten ook een vrijstellingsbesluit opgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. In dit addendum wordt het voornemen getoetst aan de soortbescherming van de Wnb.

¹ Natuurtoets Offem Zuid te Noordwijk, exploitatie Offem Zuid te Noordwijk. Toetsing aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Tauw 2012. Utrecht.

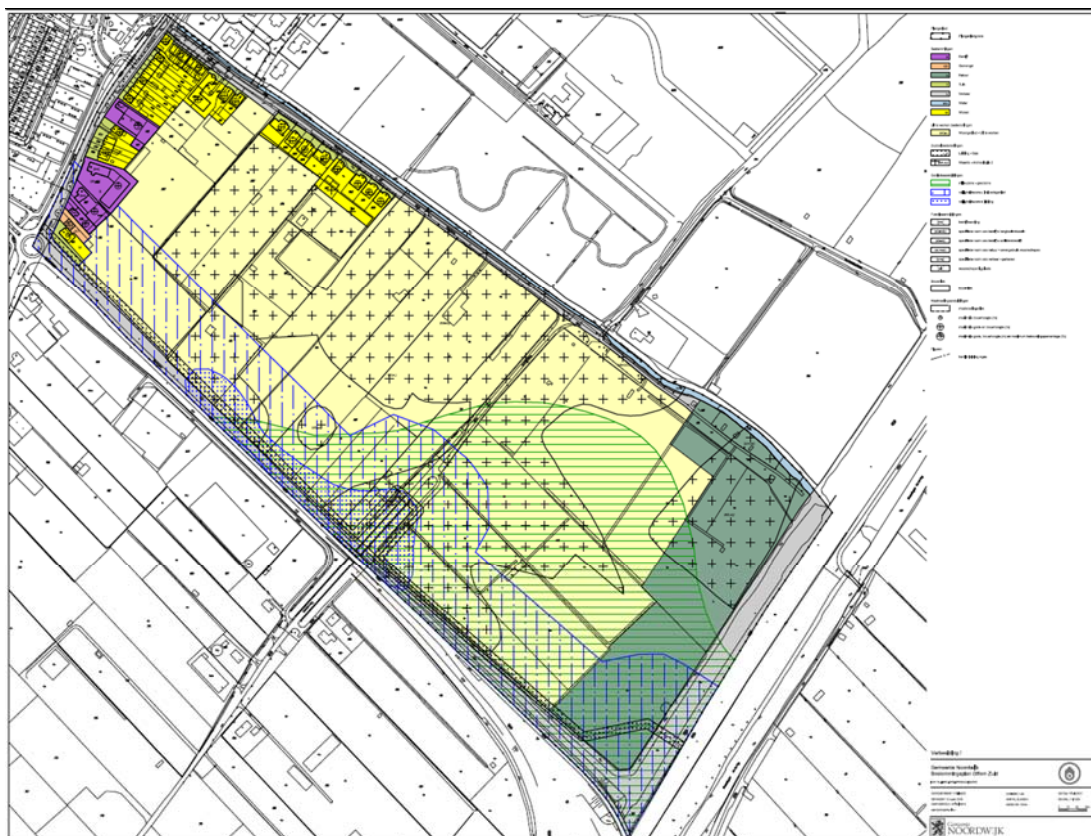
Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde bepalingen in de Wnb voor gebieden-, soorten- en houtopstandenbescherming, verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming wordt verleend door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling. Onder de Wnb zijn Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Zuid Holland het bevoegd gezag.

Afhankelijk van de tijd tussen het ecologische onderzoek en de werkzaamheden binnen het plangebied, kan een actualiserend onderzoek noodzakelijk zijn. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. Gezien de aankomende Wnb, verstreken tijd en een scopewijziging binnen het plangebied is revisie op de natuurtoets noodzakelijk. Dit addendum voorziet hier in.

In dit addendum wordt het uitwerkingsplan van het Bestemmingsplan Offem-Zuid, de ontwikkelingen binnen het plangebied van 2012 tot 2016 uiteengezet en de huidige situatie besproken. Op basis hier van wordt bepaald of een (nieuwe) effectbeoordeling op de WnB, Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet nodig. Zo nodig wordt een toetsing uitgevoerd.

2 Scopewijziging en huidige situatie

De scopewijziging behelst een mutatie van de begrenzing van het plan. De bebouwing aan de Herenweg en Hogeweg vallen niet meer in binnen de begrenzing van het plan. Daarnaast blijft de bosschage aan de oostzijde van het plangebied de bestemming natuur behouden. In figuur 2.1 is de begrenzing van de nieuwe situatie weergegeven.

Figuur 2.1 Bestemmingsplan Offem Zuid . Het plangebied is lichtgeel weergegeven en heeft de nieuw uit te werken bestemming woongebied. De woningen aan de oost- en noordkant van het gebied vallen buiten de begrenzing van het bestemmingsplan

Ten opzichte van de beschreven situatie in de natuurtoets¹ is gebied, binnen de nieuwe begrenzing, ontdaan van de extensief beheerde agrarische percelen, enkele volkstuinencomplexen en enkele paardenstallen. Door de afwezigheid van menselijke invloed na het verwijderen van deze objecten is het gebied enigszins gaan verwilderen.

Sommige stallen zijn niet door de eigenaren verwijderd en zullen door het voornemen in de toekomst alsnog worden verwijderd. In figuur 2.2 is een impressie weergegeven van de huidige situatie van het plangebied. De groenstroken variërend van onder andere braam, akkerwinde en ratelpopulieren zijn verwilderd. De greppels en sloten ten zuiden van de Hogeweg welke een gebied doorkruizen zijn deels droog en ook sterk verwilderd met pioniersvegetatie. Door de verwildering van het gebied van onder andere braam, akkerwinde en de aangetroffen pioniersvegetatie, heeft de grond een voedselrijke indruk.

Figuur 2.2 Impressie van de huidige situatie

Het uitwerkingsplan fase 1 van het bestemmingsplan uit 2013 heeft mogelijk als gevolg dat negatieve effecten op beschermde dier- en plantensoorten optreden. Hierbij is onderscheid te maken in tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. De volgende invloeden die effecten kunnen veroorzaken worden op voorhand verwacht:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerkzaamheden
- Licht tijdens de werkzaamheden
- Trillingen
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

Permanente invloeden:

- De kap van bomen
- Het verwijderen van struweel
- Het dempen of vergraven van watergangen
- De sloop van stallen
- De realisatie van een nieuwe woonwijk
- Een toename van verlichting

Een verschil met de natuurtoets uit 2012 is dat enkele schuren, stallen en gebouwen reeds verwijderd zijn uit het plangebied. De verwijdering van resterende schuren blijven een onderdeel van de toetsing.

2.1 Effectbeoordeling nodig

In de natuurtoets van 2012 is aan de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur getoetst. Hieruit is gebleken dat door het voornemen effecten op de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 niet zijn uitgesloten.

Effecten vanuit de Flora- en faunawet komen uit zowel de beschreven tijdelijke als de permanente invloeden. Deze invloeden zijn weliswaar nauwelijks veranderd. Maar wel is het gebied door verwildering veranderd. Zodanig dat akkers en paardenweides zijn verdwenen overgroeid met pioniersvegetatie. Daarnaast is bestaande bebouwing niet opgenomen in het uitwerkingsplan, door de verandering in begrenzing. Dit zijn allemaal veranderingen die de Flora- en faunawettoetsing uit 2012 niet meer actueel maken. In hoofdstuk 3.1 worden de veranderingen ten opzichte van 2012 getoetst.

Wat betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en de effecten op stikstofdepositie blijven hetzelfde. Het effect van stikstof op omliggende Natura 2000 gebieden met een stikstofgevoelige habitattypen blijft. De voorgenomen woningbouw blijft gelijk met de bijbehorende verkeer aantrekkende werking. Een hertoetsing op gebied van stikstofdepositie is daarom niet nodig. Ook blijft effect op de kwalificerende habitatrichtlijnsoort meervleermuis van Natura 2000-gebied Meijndel & Berheide staan. Effecten op vliegroutes door het voornemen blijven staan, het voor het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide kunnen effecten op de kwalificerende habitatrichtlijnsoort meervleermuis niet worden uitgesloten.

Wat betreft de Wnb zijn er een kleine 100 soorten die nu nog niet beschermd zijn die in de Wnb wel beschermd gaan worden. Denk hierbij aan soorten als de wolf, diverse vlinders en libellen.

Ook de tabel 1-soorten in de Ffw waar een vrijstellingsregeling voor is bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals dit voornemen, worden in de Wnb op dezelfde wijze als alle andere soorten beschermd. Denk hierbij aan algemene soorten als de gewone pad, bruine kikker, konijn, egel en vos.

3 Toetsing natuurwetgeving

3.1 Flora en Faunawet en Wet natuurbescherming

Ten tijde van de toetsing in 2012 zijn effecten op een aantal vleermuizen, algemene broedvogels, vogels met vaste verblijfplaats, amfibieën en vissen niet uitgesloten.

Op basis van veldbezoek in 3 mei 2016 is opnieuw het plangebied bezocht door een ecooloog, en in deze paragraaf worden de bevindingen ten opzichte van 2012 uiteengezet.

3.1.1 Flora

Door het uit gebruik raken van akkers en sloop van bebouwing is het terrein verwilderd en verruigd en zijn de aanwezige standplaatsen door het gebied heen deels veranderd. Echter zijn hiervoor geen geschikte biotopen voor (strikt) beschermde vaatplanten in de plaats gekomen. Door de voedselrijke grond zijn de veranderde plekken ten aanzien van 2012 begroeid met pioniersvegetatie met een voorkeur voor eutroof substraat. De beschermde vaatplanten van tabel 2 en/of 3 vallen niet onder dergelijke vegetatie.

Op basis hiervan is de aanwezigheid van vaatplanten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet uitgesloten.

Wet natuurbescherming

Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor soorten die nu onder de Flora- en faunawet nog niet beschermd zijn, maar dit in de Wnb wel worden. Negatieve effecten op beschermde planten die onder de Wnb beschermd worden, (aanvullend op de bovengenoemde Ffw-soorten) zijn er daarom niet.

3.1.2 Grondgebonden zoogdieren

In 2012 is een mogelijke aanwezigheid van de eekhoorn en boommarter op landgoed Offem geconstateerd. Maar in het plangebied zelf is geen onderdeel van het leefgebied van deze soorten aan te merken. Op basis van het veldbezoek in 2016 is geconstateerd dat het plangebied, en met name de oever van de brede watergang langs de Hogenweg, corridor kan zijn voor de boommarter richting het bos ten oosten van het plangebied.

Het aantasten van een dergelijke corridor kan een effect geven op onderlinge uitwisseling tussen boommarters binnen een populatie. Geadviseerd wordt om het gebruik van de boomarter van het plangebied te onderzoeken.

Overige (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht in het plangebied. In het plangebied is de aanwezigheid van overige (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet uitgesloten.

Wet natuurbescherming

Op basis van de huidige wettekst komt onder de Wnb de huidige vrijstelling voor tabel-1 soorten te vervallen, zoals die nog geldend voor het konijn, de haas, ree en diverse muizensoorten. Onder Wnb mag het leefgebied van deze soorten niet meer worden aangetast zonder een ontheffing. Een ontheffing voor deze soorten is niet nodig indien er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wederom een vrijstelling geldt voor deze soorten.

Ten tijde van het schrijven van deze rapportage is een definitieve lijst met dergelijke vrijstelling opgesteld door het bevoegd gezag (Provincie Zuid-Holland). Alle soorten uit deze lijst zijn vrijgesteld.

Negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren die onder de Wnb beschermd worden, (aanvullend op de bovengenoemde Ffw-soorten) zijn er daarom niet.

3.1.3 Vleermuizen

Op basis van het veldbezoek in 2016 is geconcludeerd dat de meeste bevindingen uit 2012 nog steeds staan. Enkel verdient het kopje verblijfplaatsen een kleine aanpassing.

Wet natuurbescherming

Met betrekking tot vleermuizen verandert er niets in de Wnb ten opzichte van de Ffw.

Verblijfplaatsen

Door het wijzigen van de planbegrenzing zijn veel locaties welke geschikt zijn voor vleermuizen nu buiten het plan gevallen. Het gaat specifiek om de woningen aan de oost- en noordkant van het gebied. Hierdoor blijven enkele overgebleven stallen, welke fungeren als schuilplaats voor paarden, geschikt als paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Overige soorten, zoals genoemd in de natuurtoets van 2012, maken geen gebruik van de resterende gebouwen binnen de begrenzing.

In het plangebied is de aanwezigheid van strikt beschermde vleermuizen, die zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet, zodoende niet uitgesloten.

3.1.4 Vogels

Op basis van het veldbezoek in 2016 is geconcludeerd dat de meeste bevindingen uit 2012 nog steeds staan. Door het wegvallen van de woningen aan de Hogeweg en de Herenweg van het plan zijn effecten op jaar rond beschermde soorten die in woningen te verwachten zijn (gierzwaluw en huismus) nu uitgesloten.

Wet natuurbescherming

Met betrekking tot algemene broedvogels verandert er weinig in de Wnb ten opzichte van de huidige Ffw. Mogelijk blijft de huidige lijst van vogels met jaar rond beschermde nesten gelden onder de Wnb. Wel is het volgens artikel 3.1 mogelijk vogels tijdens de broedperiode te verstoren, mits de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De opgenomen maatregelen onder het kopje algemene broedvogels blijven van toepassing, omdat het nest zelf niet aangetast mag worden tijdens de broedperiode.

3.1.5 Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

Ondanks de nieuwe situatie in 2016 en het aanpassen van de begrenzing van het plangebied heeft dit geen effect op de conclusies die zijn getrokken in 2012. De habitats welke geschikt zijn voor de rugstreeppad, bittervoorn en kleine modderkuiper zijn niet verdwenen. Daartegenover zijn er ook geen kansen ontstaan voor overige beschermde soorten uit deze soortgroepen. Op basis van actuele verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek kan de aanwezigheid van de rugstreeppad, bittervoorn en kleine modderkruiper in het plangebied niet worden uitgesloten.

Wet natuurbescherming

Op basis van actuele verspreidingsgegevens, het oriënterend veldbezoek en vrijstellingslijst van de provincie Zuid Holland kan de aanwezigheid van Wnb beschermde soorten worden uitgesloten.

3.1.6 Conclusie flora en faunawet

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2 en/of 3) die mogelijk geschaad worden door de beoogde uitwerking in het plangebied van het bestemmingsplan

Soortgroep	Soorten planlocatie	Vervolgstep(en)	Overtreding van
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis	Nader (plan)gebiedsdekkend onderzoek* noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen	Artikel 9, 11 en Wnb
Algemene broedvogels	Meerdere soorten	Uitvoering werkzaamheden buiten broedseizoen	Artikel 9, 11 en Wnb
Vogels met vaste verblijfplaats (categorie 1-4)	Buizerd, Boomvalk, Havik, Sperwer, Ransuil, Steenuil	Nader (plan)gebiedsdekkend onderzoek* noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen	Artikel 9, 11 en Wnb
Vogels met vaste verblijfplaats (categorie 5)	Boerenwaluw, Ekster, Huiswaluw, Koolmees, Pimpelmees, Torenvalk.	Uitvoering werkzaamheden buiten broedseizoen	Artikel 9, 11 en Wnb
Amfibieën	Rugstreeppad	Nader (plan)gebiedsdekkend onderzoek* noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen	Artikel 9, 11 en Wnb
Vissen	Kleine modderkruiper en Bittervoorn	Nader onderzoek* in de geschikte watergangen noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen	Artikel 9, 11/ geen overtreding
Overige soort(groep)en	Geen (aantasting van) tabel 2/3- soorten	Niet van toepassing	Niet van toepassing

* Geadviseerd wordt de noodzakelijke soortgerichte onderzoeken pas uit te voeren circa een jaar voor aanvang van de daadwerkelijke werkzaamheden. Dit in verband met de beperkte geldigheid van waarnemingen van beschermde flora en fauna

- Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
- Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
- Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
- Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
- Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen
- Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
- Artikel 13: Verbod: bezit van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

4 Toetsing natuurwetgeving

Uit de toetsing uit 2012 blijkt:

Het optreden van (significant) negatieve effecten op kwalificerende habitattypen van de Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid, Coepelduynen en Meijndel & Berkheide kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Effecten door een mogelijk verhoogde stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek is in dit geval noodzakelijk.

Een niet-significant negatief effect voor het habitat van de kwalificerende habitatrichtlijnsoort Groenknolorchis in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid kan niet worden uitgesloten.

De mogelijke verhoogde stikstofdepositie heeft een negatief effect op het habitat van de Groenknolorchis.

Voor het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide kunnen effecten op de kwalificerende habitatrichtlijnsoort Meervleermuis niet worden uitgesloten. Aantasting van één van de vliegroutes kan niet worden uitgesloten.

Gemeente Noordwijk heeft na aanleiding van de conclusies uit 2012 de mogelijke toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden laten uitvoeren. Het onderzoek is uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Uit de berekeningen blijkt dat het totale plan een toename van de stikstofdepositie heeft van ten hoogste 0,19 mol/ha/jr. In het kader van het PAS is deze ontwikkeling niet meldings- over vergunningsplichting. In de Passende beoordeling van het PAS programma is aangetoond dat de effecten van dit plan niet significant negatief zijn, is het uitvoeren van een Passende beoordeling niet nodig. Hiermee komt de conclusie uit het natuuronderzoek van 2012 te vervallen. (Lievense CSO, 2016)²

² Stikstofdepositie onderzoek. Bestemmingsplan Offem-Zuid. Documentcode: 16M115.RAP001.NP.DB. Lievense CSO, 2016

5 Toetsing NNN

De locatie van de woonwijk bevindt zich niet binnen het NNN. In het uitwerkingsplan zijn er geen wijzigingen ten opzichte van het bestemmingsplan uit 2013. Het woongebied blijft gelijk als in 2012 en daarmee blijft de conclusie uit 2012 staan. Het uitwerkingsplan van het bestemmingsplan veroorzaakt geen significante aantasting van de kernkwaliteiten van de NNN, indien de functie en omvang van de in het plangebied aanwezige ecologische verbindingszone behouden blijft.

Uitgangspunt is dat de nadere inrichting en invulling van het gebied conform de ecologische eisen van de doelsoorten is. In dat geval is het niet noodzakelijk om, in het kader van het uitwerkingsplan van het bestemmingsplan, een alternatievenstudie uit te voeren en het groot openbaar belang aan te tonen. Het beoogde plan kan, in het kader van het NNN-beleid, doorgang vinden.